

Realisme in HD

Galerie Brandt viert het driejarig bestaan met een expositie van de Amerikaans-Israëlische kunstenaar Yigal Ozeri. Tableau heeft een ontmoeting met de internationaal succesvolle kunstenaar die hyperrealisme naar een hoger niveau heeft weten te tillen.

TEKST: ANJA FRENKEL

Daags voor de opening van de expositie *Triads – Yigal Ozeri*, waarmee de Amsterdamse Galerie Brandt haar driejarige jubileum viert, presenteerde de galerie werk van de kunstenaar op de KunstRai. Voor de gelegenheid was Yigal Ozeri (Tel Aviv, Israël, 1958) met familie en vrienden over komen waaien uit New York, waar hij sinds een twintigtal jaar woont en werkt.

Het is grappig om te zien hoe het werk van Ozeri in de Rai wordt bekeken. Op het eerste oog lijken het foto's. Mensen lopen langs, kijken even, lopen voorbij en weer terug om nog eens te kijken van dichterbij wat hier eigenlijk gebeurt. Om vervolgens te constateren dat het geen foto betreft maar een schilderij. Ultrafijne verfstreekjes, in geduldige laagjes aangebracht, brengen de voorstelling tot leven. Het werk trekt daardoor mensen naar zich toe. Ozeri zelf is in de stand aanwezig om het publiek uitleg te geven.

Ster in New York

Om hem heen kun je niet. Een flamboyante en kleurrijke verschijning, iets van een popster op leeftijd en onmiskenbaar een kunstenaar die – door zijn vlinderbril – een vrije en eigen originele kijk op de dingen heeft. In New York heeft hij een sterrenstatus. Sinds 2005 heeft hij ongekend succes met zijn hyperrealistische, ietwat verontrustende schilderkunst en wordt hij gevolgd door een schare enthousiaste privé-verzamelaars, al is hij niet zonder tegenstanders, die terugschrikken van de (te zware) romantiek of vermeende seksualiteit in zijn werk.

Amerikaanse critici noemden Yigal Ozeri een van de meest sympathieke en een van de meest welbespraakte kunstenaars van de New Yorkse scene. 'Ik hou ervan te communiceren met klanten. Ik hou van het podium', bekent Ozeri even later als we op de drukbezochte beurs een rustige plek hebben gevonden voor een interview.

Ozeri vertelt een lange weg te hebben afgelegd sinds zijn aankomst in de Verenigde Staten in 1992. In Israël had Yigal te maken met een generatie kunstenaars die vasthielden aan lyrische abstractie, zoals Zatriski, Streichman, Le Nikel, Raffi Lavie, Schlezniak en Greshoni. Zij hadden een enorme invloed.

'De Joodse religie verbiedt figuratieve verbeelding. Daarom heb ik veel met collages gewerkt', zegt Ozeri. 'Maar als jongen leerde ik van een buurman wel schilderen en hoe ik de grote meesters moest kopiëren van plaatjes in boeken en tijdschriften. En toen ik later in New York het Metropolitan had bezocht besloot ik radicaal om te zwaaien naar figuratie.'

Midden jaren tachtig organiseerde curator/criticus Mary Evangelista exposities van Israëliëse kunstenaars in

Amerika. Ze was alleen geïnteresseerd in 'jong en onbekend'. Zo kreeg Ozeri een solo-expositie in Chicago, waar meer dan tweeduizend mensen op af kwamen. Hij begreep toen dat zijn toekomst in de Verenigde Staten lag en verhuisde naar New York, waar hij begon te werken in de stijl die doorgaans wordt omschreven als Nieuw Realisme.

Duiven

'Ik spreek graag van *high definition*, zegt Ozeri. Die term past bij de nieuwe technologieën die ik ben gaan hantieren. Het begon allemaal in mijn atelier op Long Island waar ik uitzicht had op duiven die in een raamkozijn zaten. Ik begon ze te observeren en te schilderen. Ik was niet meer gericht op de kunstwereld maar raakte gefocust op mijn directe omgeving. Ik besloot de duiven elke dag te fotograferen en deed dat gedurende een jaar. En van de foto's die ik nam maakte ik schilderijen, met steeds meer aandacht voor detail en met steeds fijne penselen. Het was toen voor het eerst dat ik ook in staat was portretten te schilderen. Ik schilderde mijn zoon en dochter en mezelf als kind spelend met duiven bij het huis van mijn grootvader in Israël. Het was een heel geleidelijke verandering van stijl'. In de jaren tachtig schilderde Yigal Ozeri nog architectonische interieurs en meubels op een losse expressionistische manier. Maar na zijn duif-experimenten in de jaren negentig ging zijn aandacht uit naar allegorische portretten. Eerst van mensen in een stadse omgeving, en later in de natuur.

Tango, 2003, olie op papier, 182,9 x 121,9 cm

Untitled, Priscilla with vines, 2007, olie op karton op hout, 30,5 x 46 cm

'IK ONTMOETTE EEN MEISJE DAT LEEFT IN HET BOS, PUUR NATUUR'

'Ik wilde wel met modellen gaan werken. Maar mijn oproep trok meisjes die hadden geposeerd voor tijdschriften, met zo'n *Penthouse*-achtige look. Er zat echt niemand bij die me kon boeien. Ik had ook geadverteerd voor een man met lang haar, waar iemand op af kwam die me vertelde dat hij een vriendin had, maar dat het probleem was dat ze in een bos woonde. Ik geloofde hem eerst niet, maar de week daarop ontmoette ik, midden in een bos in Maine, het meisje Priscilla. Ze leeft in en eet van de natuur. Ik geloofde niet dat ze nog bestonden, maar er zijn echt mensen die zo leven. Een hele nieuwe generatie zelfs, die leeft als de hippies deden in de jaren zestig en zeventig. Ze hebben geen thuis, ze denken niet na over geld of over wat ze morgen gaan doen. In Israël bestonden helemaal geen hippies. Ik las er wel over in kranten en tijdschriften, maar ik kon er alleen maar van dromen. Ik ben twintig jaar geleden naar Amerika gegaan om de vrijheid te zoeken. Om het leven opnieuw te leven. En toen vond ik Priscilla. Ze is puur natuur, zij staat voor het echte leven.

Andere modellen ontmoette ik via een ontwerper, een jood die de chassidische gemeenschap verliet en zich aansloot bij een groep mensen die ook leven als »

Untitled, Lizzie in the snow, 2010, olieverf op papier op board, 45,7 x 30,5 cm

Untitled, Territory, 2012, olie op papier, 152,4 x 338,6 cm

hippies. Het zijn geen bedelaars, ze zijn niet dakloos, ze hebben alleen geen inkomen en ze doen hun eigen ding. Ik was gefascineerd. En deze man stelde me voor aan de *flower power girls* Jessica en Jana.'

Natuurvrouwen

Ozeri staat voor vrijheid en levensvreugde én de bewustwording van het belang van natuur en milieu. De verbeelding van de vrouw in de natuur, al is dat in Central Park New York, zijn voor hem metafoor voor het leven zelf. Ozeri: 'De kunst van nu is zo vol van geweld, van de dood, van nare dingen, en ik wil de romantiek terugbrengen. Vrouwen tonen die in de natuur leven zonder boosheid, die niets anders dan liefde nodig hebben, is radicaler dan foto's gaan nemen in Syrië.'

De kwaliteit van stofuitdrukking en techniek in de schilderijen van Ozeri doen denken aan de elegante composities en ongelofelijke rijkdom aan details van het werk van de negentiende-eeuwse Prerafaëlieten. In het bijzonder *Ophelia* van John Everett Millais waar het onderwerp een lijkt te zijn geworden met zijn natuurlijke omgeving. Of de lieflijke dames van Dante Gabriel Rossetti. 'Natuurlijk heb ik naar Millais gekeken. Ik was gefascineerd door die hele groep kunstenaars. Ze werkten samen in alle vrijheid zonder zich wat aan te trekken van academische regels en tradities. Hun modellen zijn heel naturel en 'gewoon' geschilderd. De kunstenaars gingen de natuur in en vierden die natuur. Zo nam ook ik Jana en Jessica mee naar een schitterend, eindeloos tarweveld. Het werd een compleet feest in de natuur. Ik regisseerde ze niet: de meisjes deden wat ze wilden en wat ze voelden en ik maakte met een telelens van veraf duizenden foto's.

Voor de serie die ik wilde maken in een bos in Costa Rica vroeg ik het bosmeisje Priscilla of zij de rol van *Ophelia* wilde spelen. Ze accepteerde en speelde – in ijskoud water! – overtuigend een kortstondige dood om daarna weer tot leven te komen. Ik filmdo deze scènes in video en werkte ze uit op de computer. Vanaf dat moment wilde ik een schilderij maken met dezelfde kwaliteit als het echte leven. Ik wilde dat de beschouwer de adem van Priscilla kon voelen.'

Assistentie

Uit de foto- en videoshoots kiest Ozeri beelden die hij digitaal uitwerkt op de computer in photoshop. 'Soms verander ik het licht of de kleuren. Dan print ik een grote foto uit. Daar maak ik een tekening van op papier en dan ga ik schilderen. Elk pietluttig detail krijgt dezelfde hoeveelheid aandacht met dezelfde focus. Zo'n schilderij bestaat misschien wel uit twintig of dertig laagjes. Ik werk vaak op papier omdat linnen oppervlak weerstand biedt en papier zuigt de verf in zich. Het is heel vriendelijk: het laat je toe.'

Yigal Ozeri is er in geslaagd hyperrealisme naar een ander niveau te tillen. In het zorgvuldig vastleggen van zonnestralen, dromerig licht en contrasterende kleuren heeft

'VAN EYCK HAD OOK EEN LEGER ASSISTENTEN, IK GELOOF DAARIN'

Untitled, Garden of the Gods, 2011, olie op papier op paneel, 30,5 x 45,7 cm

hij aangetoond hoe ver hij bereid is te gaan om een moment vast te leggen.

'Ik werk met tien 'schildersknechten', en nog eens vijf assistenten werken met video en fotografie. Van Eyck, Vélasquez, Leonardo, Rubens... ze werkten allemaal met assistenten. Ik geloof daar ook in. Ga naar het Metropolitan Museum: het beste werk daar is van Van Eyck, waarbij hij vijftig assistenten had ingezet. En het is het beste werk omdat ieder van hen het beste had gegeven! Maar mijn assistenten zijn geen slaven. Ik ben geen Jeff Koons. Ze werken voor mij tien uur per dag, drie dagen per week gedurende maximaal drie jaar. De rest van de tijd maken ze hun eigen kunst. Het is als een opleiding. Laat ik wel even duidelijk stellen: elk onderdeel van een werk raak ik aan. Ik ben als een dirigent die werkt met de verschillende elementen. De assistenten doen het voorwerk: ze maken de tekening en ze beginnen met het opzetten van de vele lagen. Dat gaat heel snel. Daarna schilder ik de fijnste details. Daarbij krijg ik hulp van één persoon. Ik doe de belangrijkste dingen, zoals het haar en het gezicht, zelf. Maar zonder assistentie krijg je zo'n schilderij gewoon niet voor elkaar.'

Een nieuwe wereld

Yigal Ozeri vindt een nieuw soort figuratie uit met het unieke doel een nieuwe visie op de wereld over te brengen. 'Dit is de realiteit. Ik manipuleer niet. Ik neem de werkelijkheid zoals het is. In mijn schilderijen kun je het

moment, de adem voelen. Mensen zeggen van mijn werk wel eens dat het is alsof het door een vrouw is geschilderd. Ik zie dat als een groot compliment, omdat ik deze meisjes niet met een mannelijke seksuele blik ben gaan zien, maar onderdeel van hun zijn ben geworden. Zoals Carl Jung zei, er is een deel vrouw in het hoofd van een man. Ik denk nu, na de zes of zeven jaar dat ik met met dit onderwerp heb beziggehouden, dat dat zo is.'

De ontmoeting met het *dreadlocked* 'bosmeisje' Priscilla noemt Ozeri een geluk. Zij liet hem een wereld ontdekken die radicaal anders was dan de zijne. 'Ik ben gefascineerd door deze generatie die geen slaaf wil zijn van geld, ongezond voedsel wil eten en niet om mode geeft... Hen wil ik schilderen. Deze generatie is een nieuwe wereld aan het uitvinden.'

Door het injecteren van een broodnodige dosis schoonheid, diepte en complexiteit in het doorgaans kille en zakelijke fotorealisme, bewegen Ozeri's werken zich tussen werkelijkheid en fantasie, verbeelding en waarheid, de natuur en transcendentie. Met als gevolg dat van de achttien schilderijen van de serie *Genesis* door Mike Weiss Gallery in New York nog voor voltooiing verkocht werd voor een gemiddelde van \$50.000. Geen wonder. Ozeri's muze voor *Genesis* Priscilla past in elke natuurlijke omgeving, zoals Ozeri zei, 'als een schitterende boom' of ze nou temidden van wijnranken staat in Central Park of in een jungle lagune in Monteverde, Costa Rica. 'En Yigal ziet mijn geest,' heeft Priscilla van de schilder gezegd. «